

The background of the slide is a dark, stormy sky filled with numerous bright, jagged lightning bolts striking downwards. The bolts vary in intensity, with some appearing as thick, glowing yellow-white streaks and others as thinner, more delicate white lines. The overall effect is one of intense energy and power.

Az áramlástan alapjai

Szabó Gábor egyetemi tanár, SZTE Optikai Tanszék

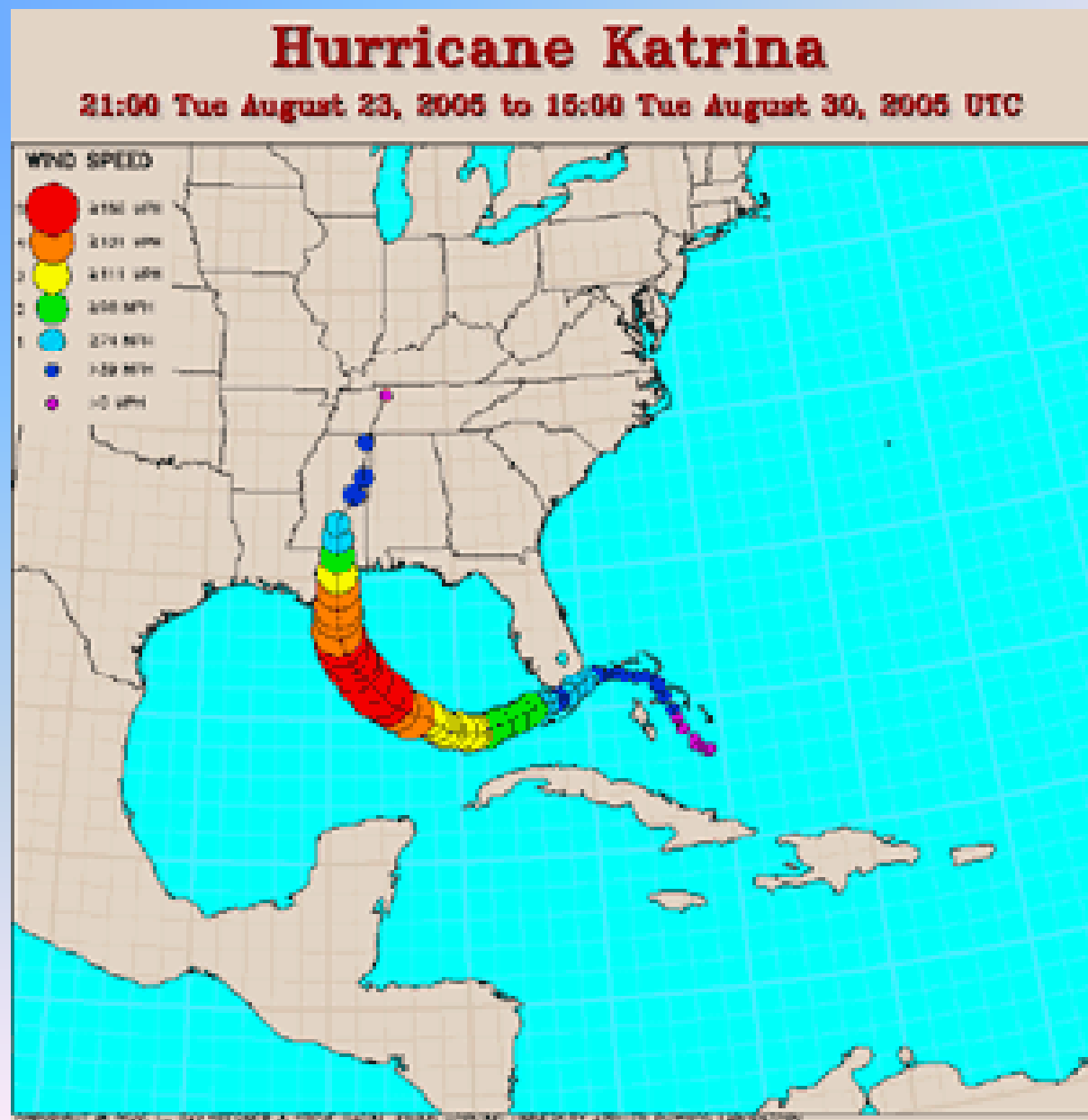
Kármán-féle örvénysor

Katrina hurrikán

Katrina hurrikán

Katrina hurrikán

Dimenzió analízis

(Buckingham-féle Π módszer)

1. Válasszunk mértékrendszert (M, L, T, θ vagy F, L, T, θ).
2. Állapítsuk meg, hogy melyek azok a változók, amelyek a problémában fellépnek. (Írjuk fel ezek dimenzióit.)
3. Válasszuk ki a legnagyobb számú változót, amelyek még nem alkotnak dimenzió mentes csoportot.
4. Adjunk egy további változót a 3. alatt kiválasztott csoporthoz, és keressük meg a dimenzió mentességhez szükséges kitevőket.
5. Ismételjük meg a 3-4.-et, amíg az összes változó el nem fogy.

Példa: milyen erő hat az áramló folyadékba merülő testre?

1. Dolgozzunk M, L, T, θ rendszerben.

2. a. $F = f(L, v, \rho, \eta)$

2. b.

F	L	v	ρ	η
MLT^{-2}	L	LT^{-1}	ML^{-3}	$M(LT)^{-1}$

3. L, v, ρ (csak ρ tartalmaz tömeget, v időt)

4. Válasszuk az erőt

$$\Pi_1 = L^a v^b \rho^c F =$$

$$(L)^a (LT^{-1})^b (ML^{-3})^c (MLT^{-2}) = M^0 L^0 T^0$$

$$\text{L: } a+b-3c+1=0$$

$$\text{M: } c+1=0$$

$$\text{T: } -b-2=0$$

$$a=-2,$$

$$b=-2,$$

$$c=-1$$

$$\Pi_1 = \frac{F}{\rho v^2 L^2}$$

5. Még egy változó maradt, a viszkozitás

$$\Pi_2 = L^a \nu^b \rho^c \eta^{-1} =$$

$$= (L)^a (LT^{-1})^b (ML^{-3})^c (ML^{-1}T^{-1})^{-1}$$

$$= M^0 L^0 T^0$$

$$a + b - 3c + 1 = 0$$

$$c - 1 = 0$$

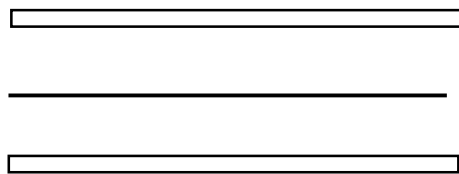
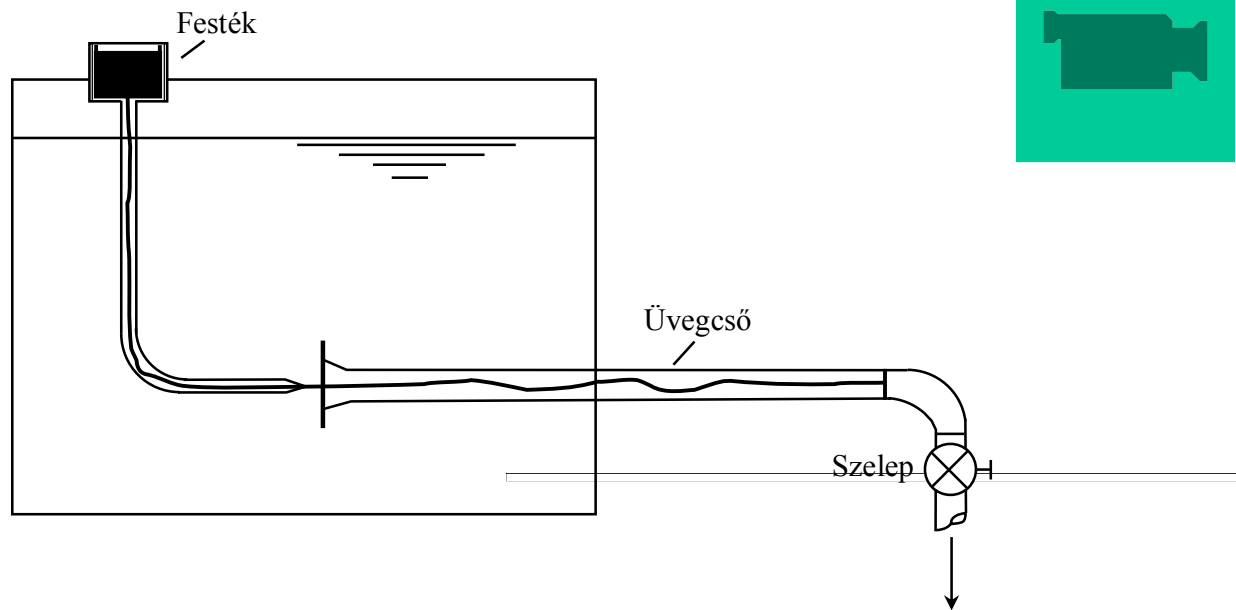
$$-b + 1 = 0$$

$$a = b = c = 1$$

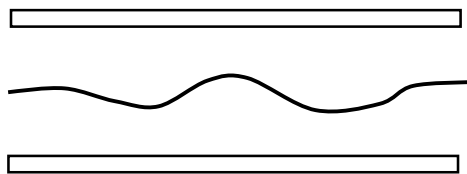
$$\Pi_2 = \frac{L\nu\rho}{\eta} = Re$$

A végeredmény:

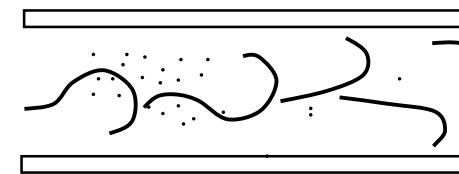
$$\frac{F}{\rho v^2 L^2} = f(R_e)$$

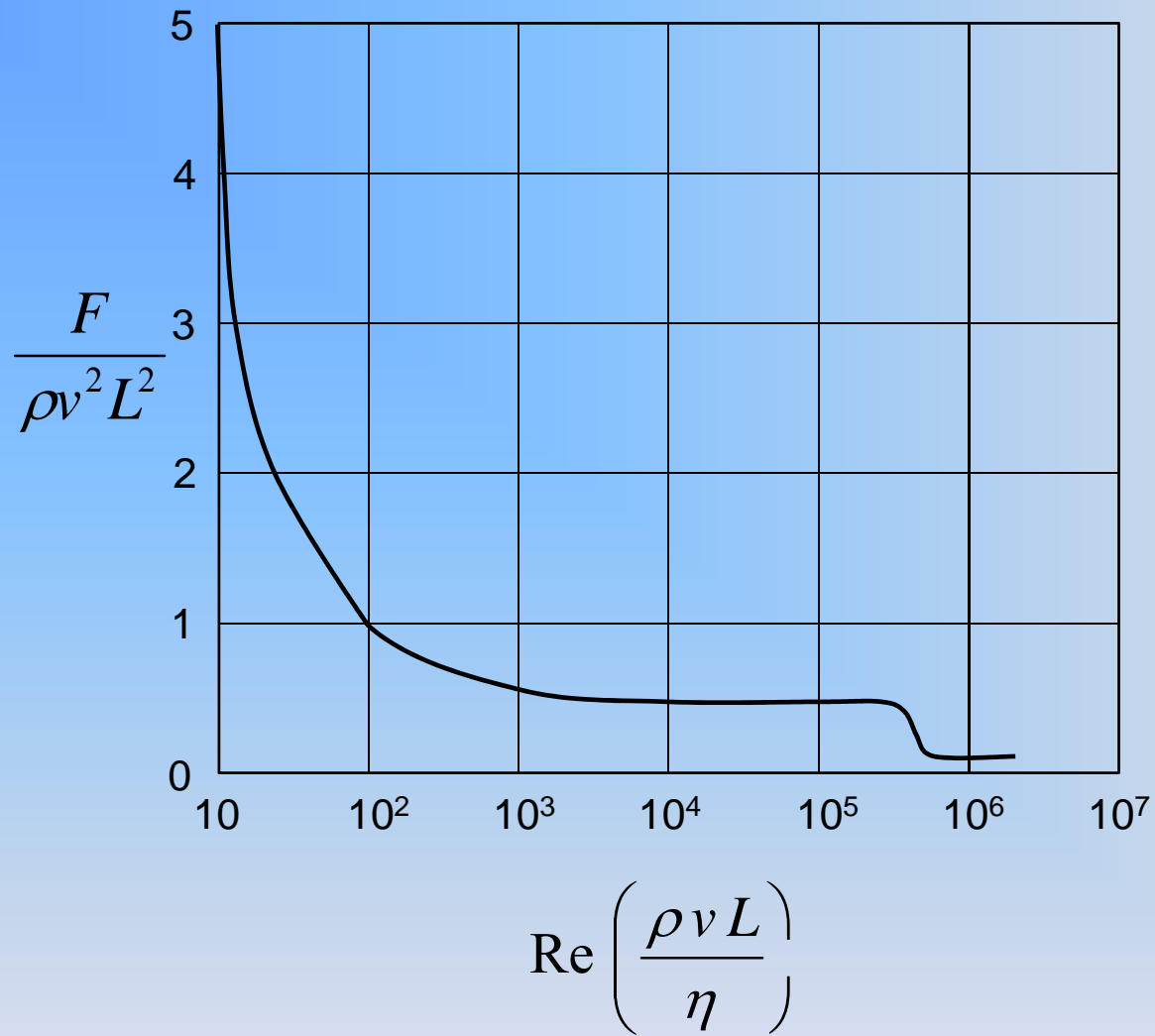
Lamináris

Átmeneti

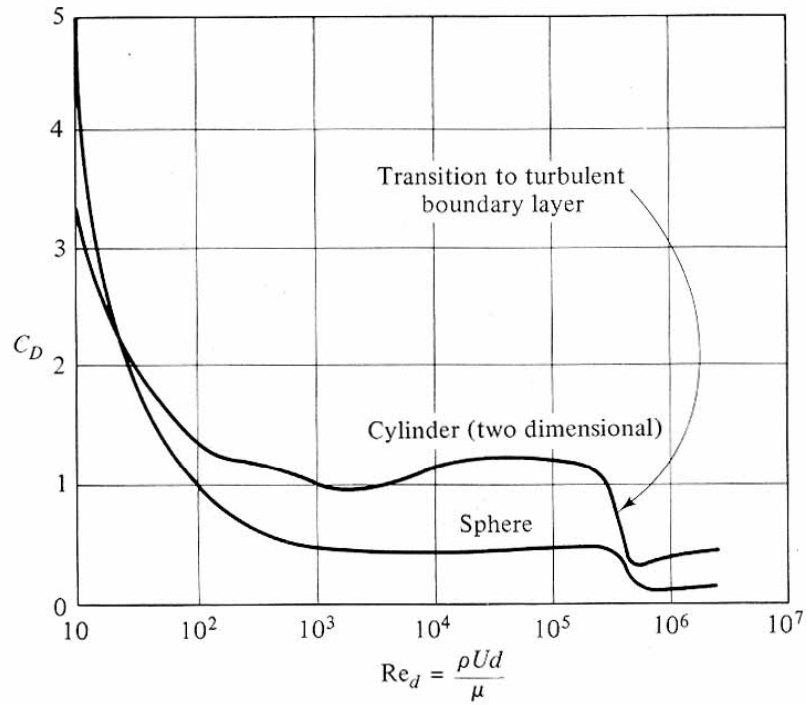

Turbulens

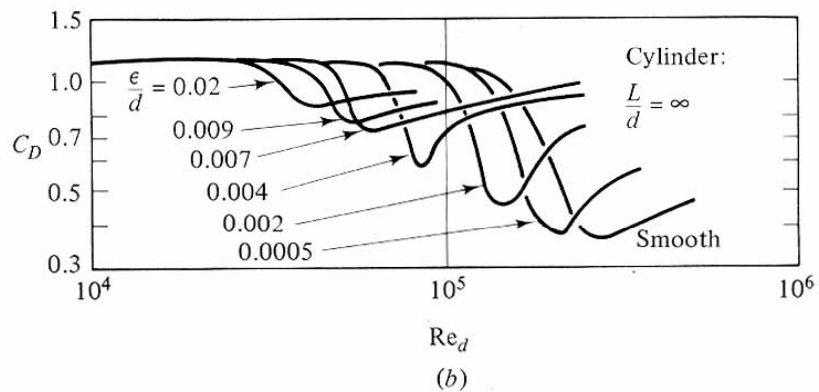

A közegellenállás (gömb)

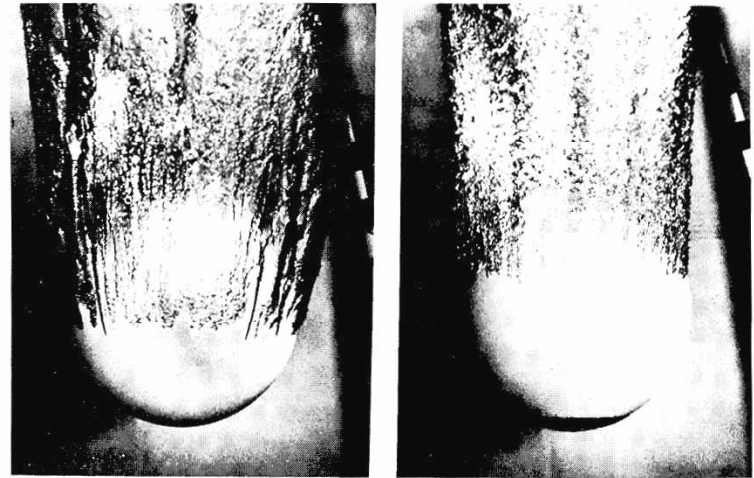
A közegellenállás

(a)

(b)

(a)

(b)

Fig. 7.14 Strong differences in laminar and turbulent separation on an 8.5-in bowling ball entering water at 25 ft/s: (a) smooth ball, laminar boundary layer; (b) same entry, turbulent flow induced by patch of nose-sand roughness. (U.S. Navy photograph, Ordnance Test Station, Pasadena annex.)

Közegellenállás

Re < 10 lineáris, azaz $F \sim v$

pl. gömb alakú testre a pontos alak (Stokes törvény):

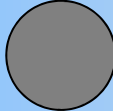

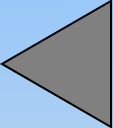

$$F = 6\pi\eta Rv$$

**Levegőben lebegő kicsiny részecskék (eroszolok, ködök)
ülepedése.**

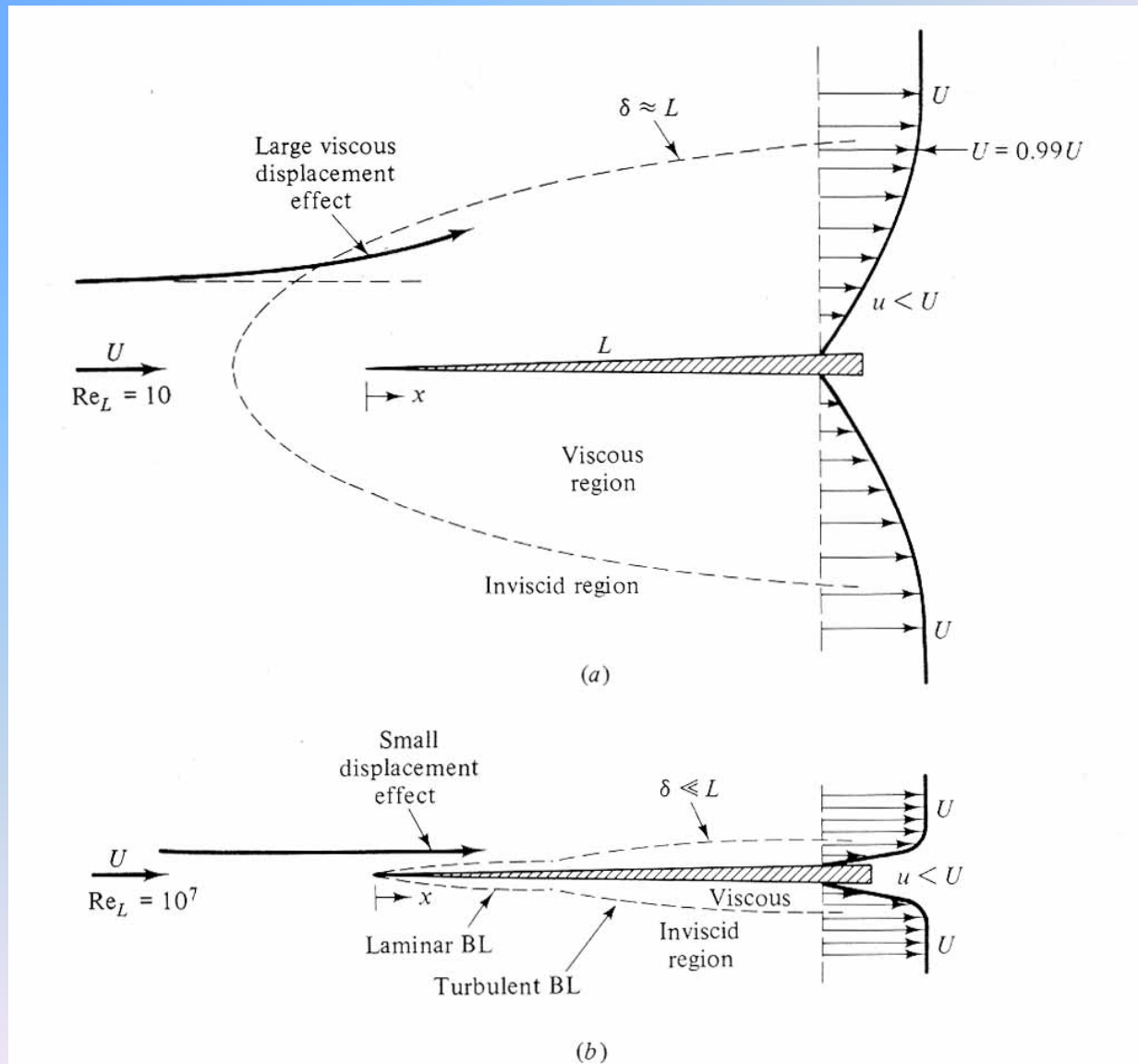
Re > 5000 négyzetes, azaz $F \sim v^2$

$$F = c_e \frac{1}{2} \rho A v^2$$

Alaktényezők

Gömb		0,47
Gömbhéj (domború,		0,4
Gömbhéj (homorú)		1,4
Kúp		0,5
Kocka		1,05
Kocka (elforgatva)		0,81
Áramvonalas test		0,04

A Prandtl-féle határréteg elmélet

Fig. 7.1 Comparison of flow past a sharp flat plate at low and high Reynolds numbers: (a) laminar, low Reynolds number; (b) high-Reynolds-number flow.

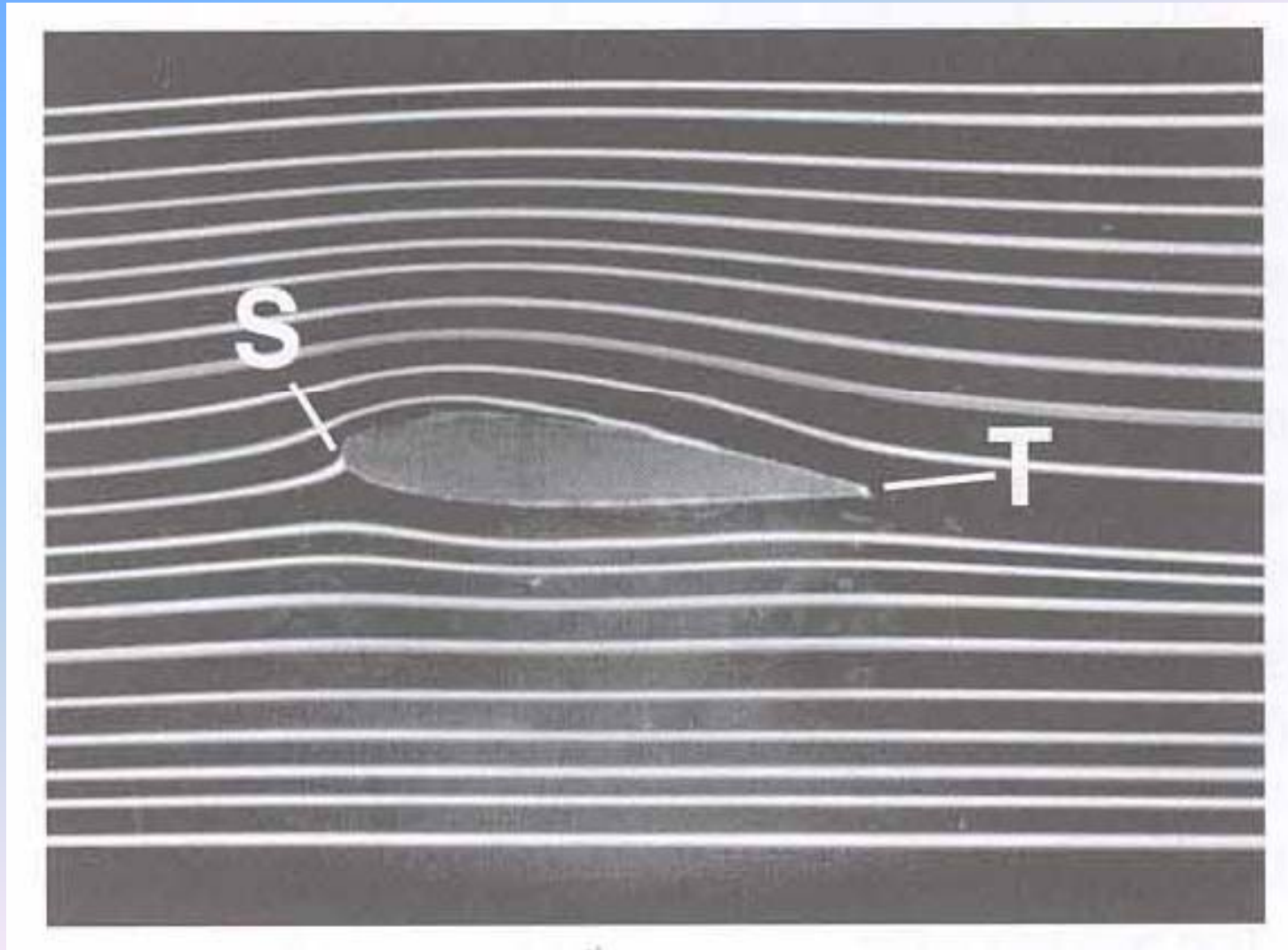

Hidrodinamikai hasonlóság

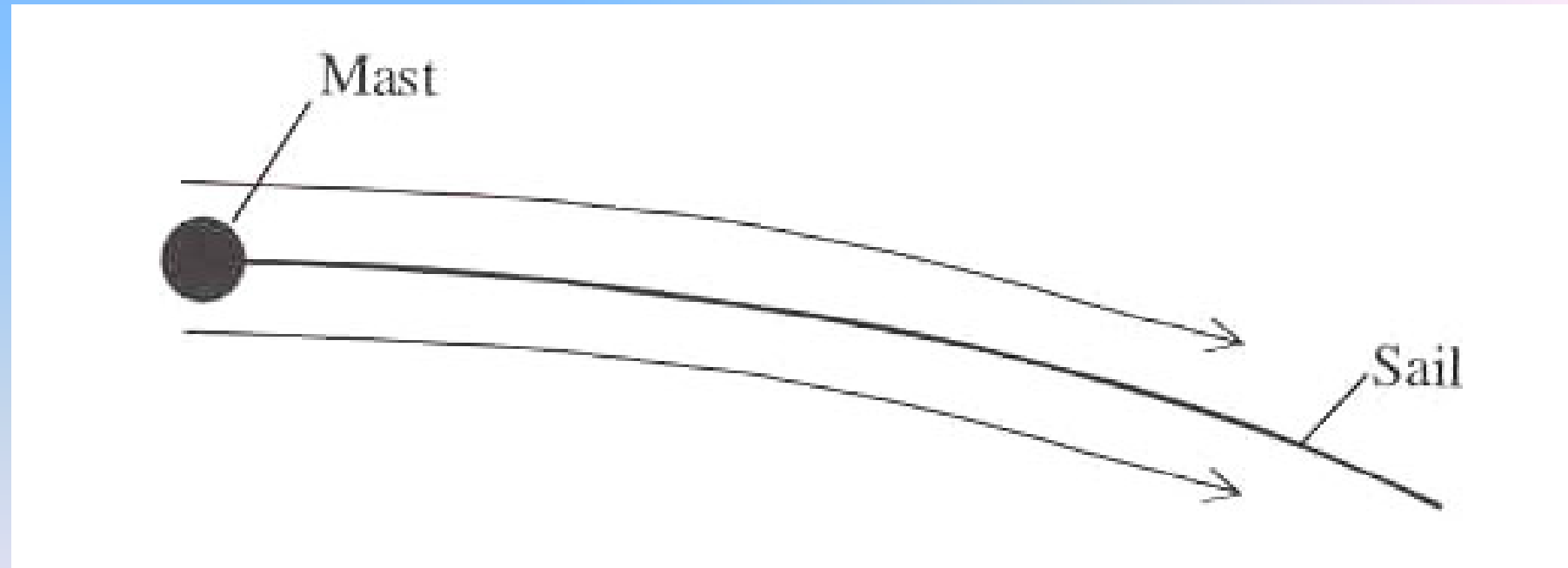
Két áramlási tér hasonló, ha a geometriai hasonlóság mellett a Reynolds számok is megegyeznek.

Alkalmazás: modellezés (szélcsatorna)

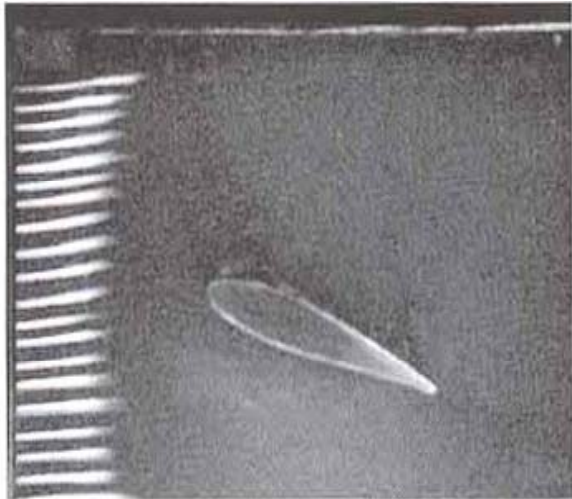
Felhajtóerő keletkezése

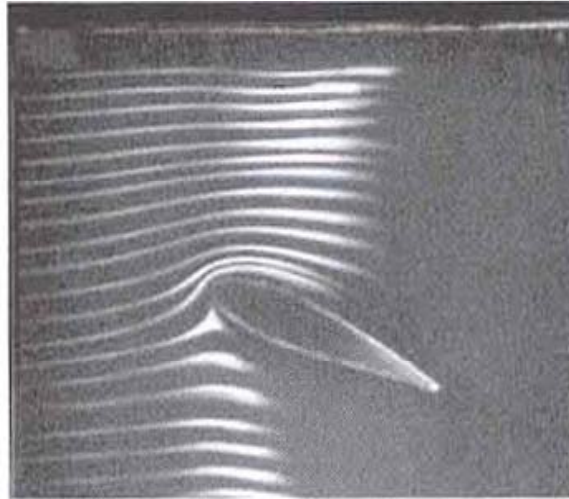
Felhajtóerő keletkezése

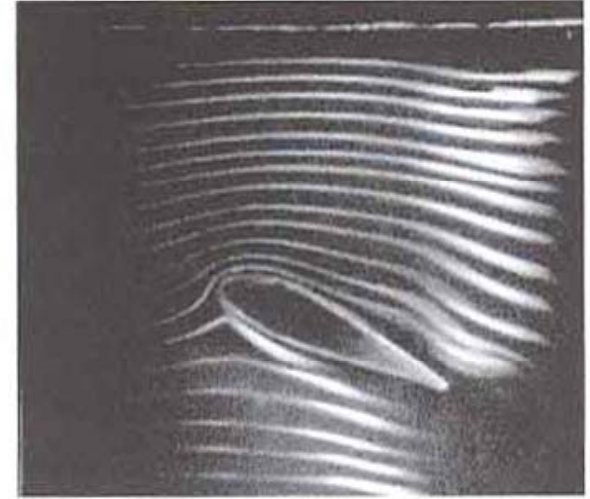
Felhajtóerő keletkezése

(a)

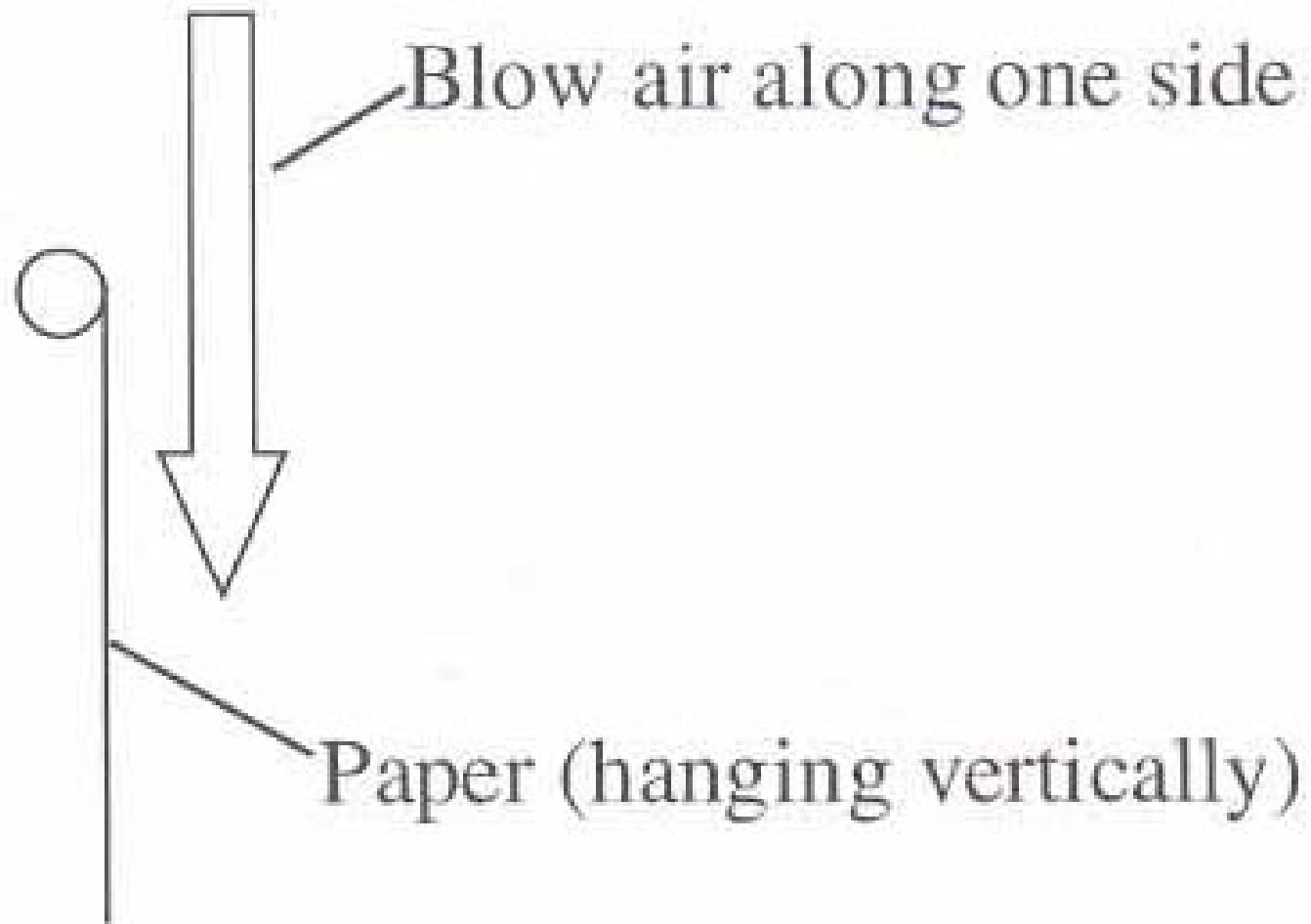

(b)

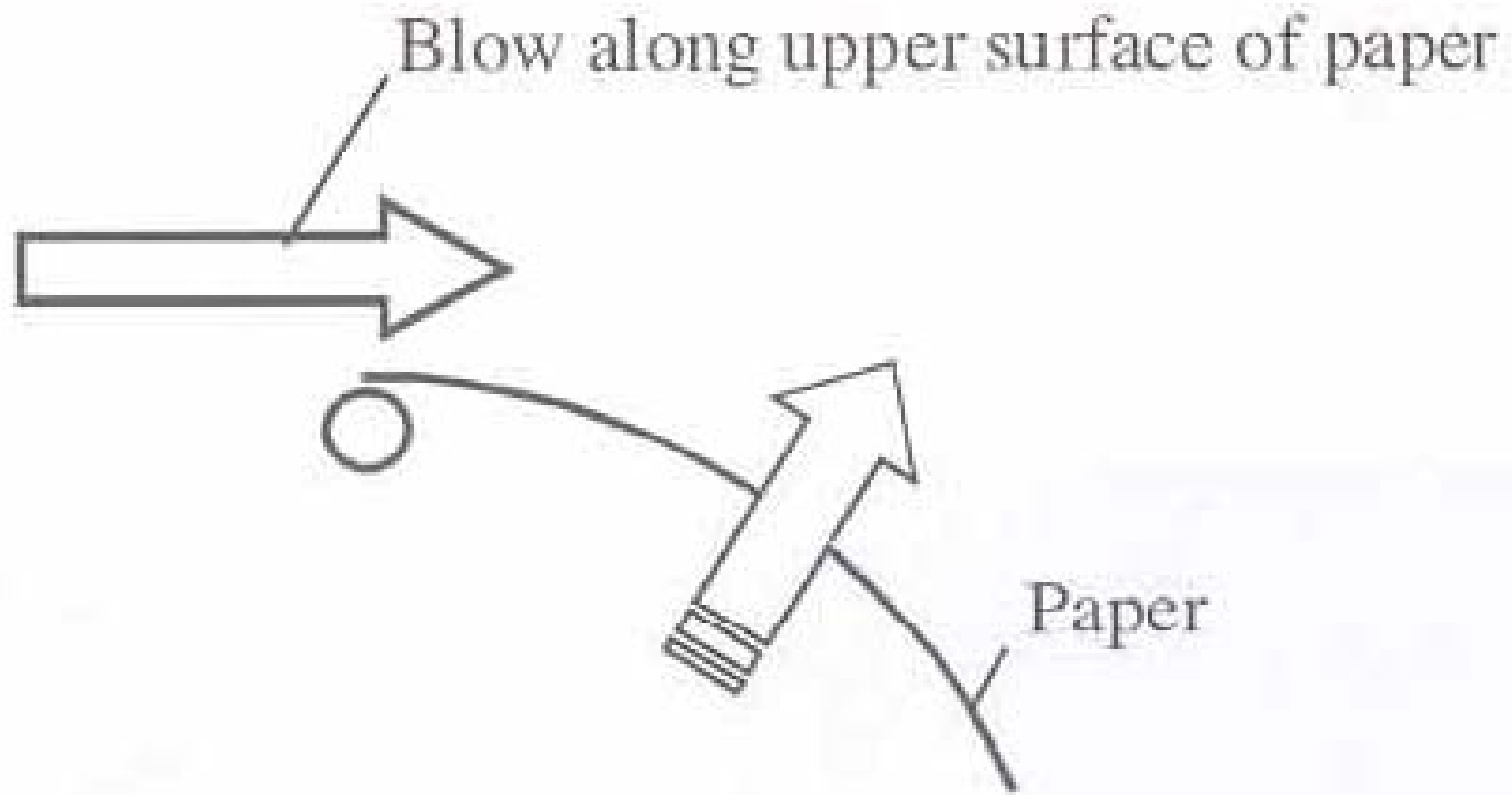

(c)

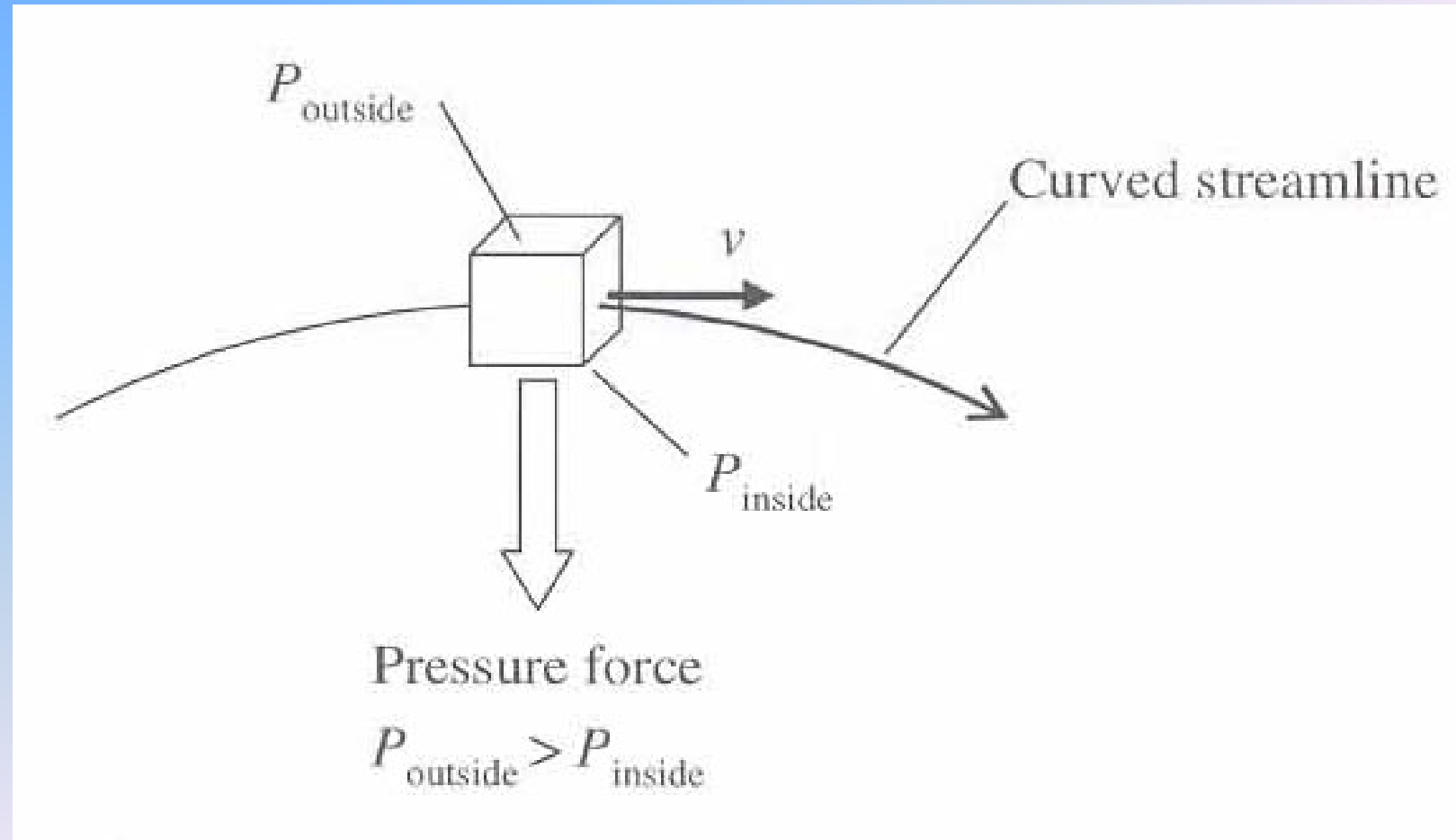
Felhajtóerő keletkezése

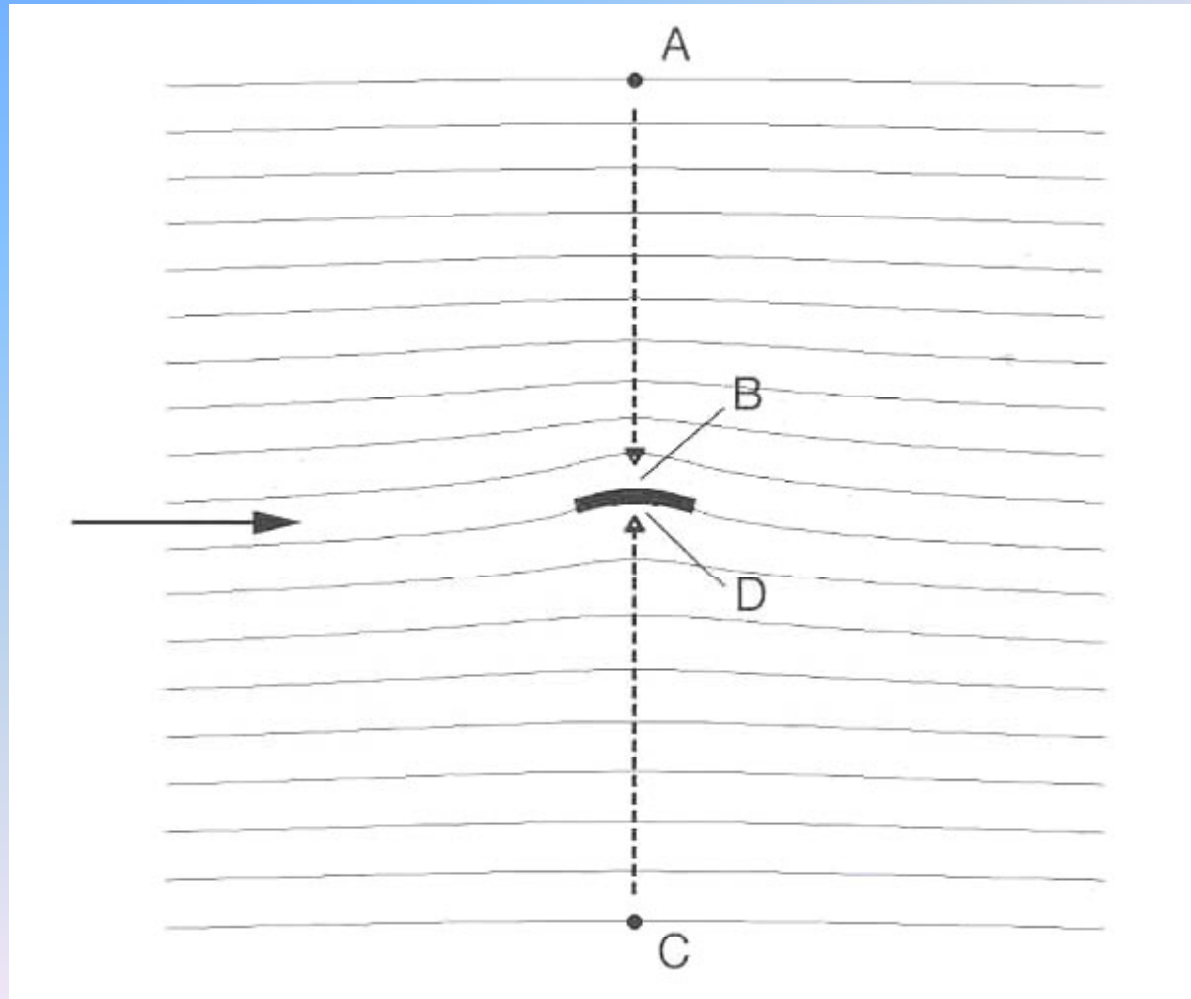
Felhajtóerő keletkezése

Felhajtóerő keletkezése

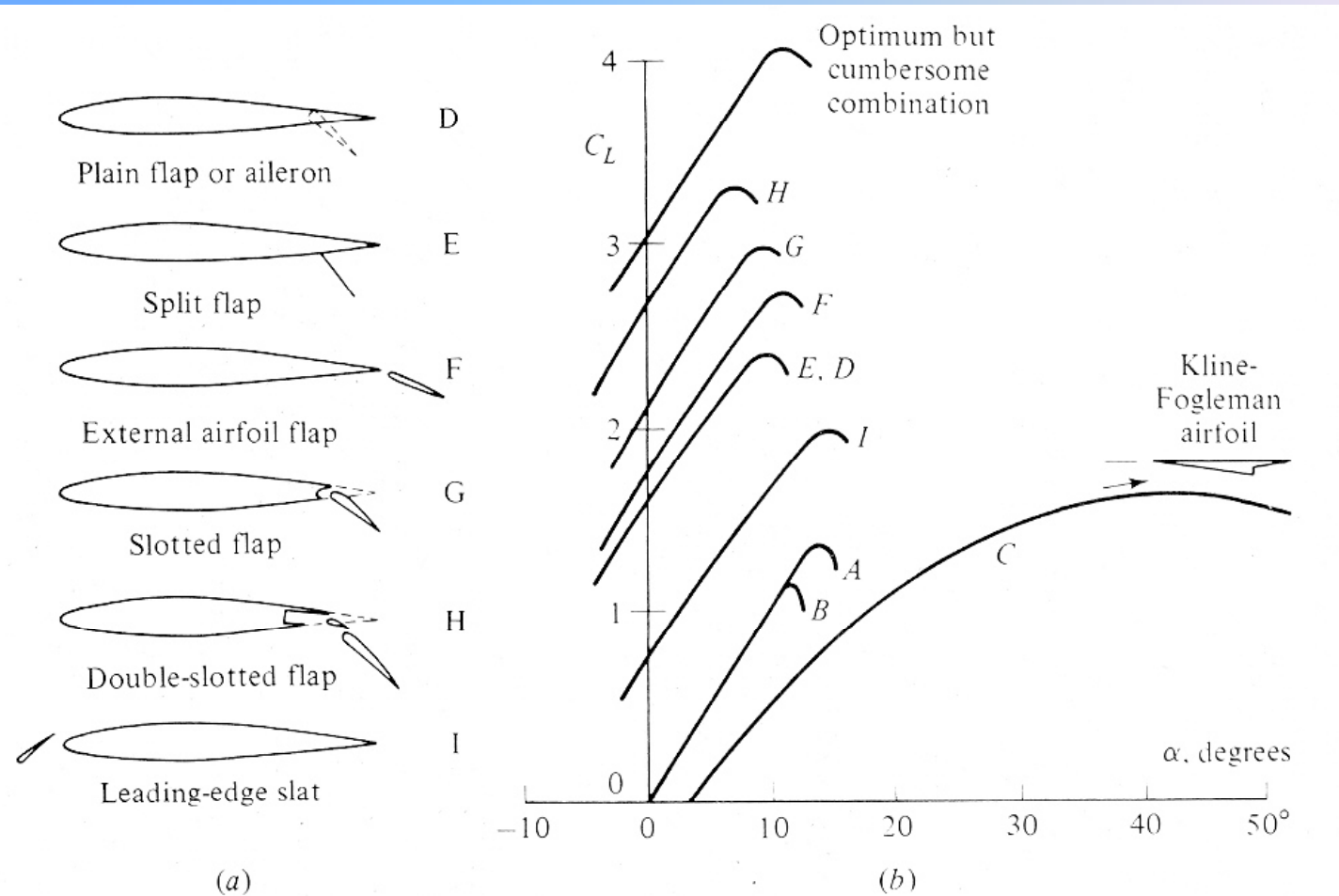

Felhajtóerő keletkezése

Repülőgépszárnyak

Fig. 7.25 Performance of airfoils with and without high-lift devices: *A* = NACA 0009; *B* = NACA 63-009; *C* = Kline-Fogleman Airfoil (Ref. 17); *D* to *I* shown in (a); (a) types of high-lift devices; (b) lift coefficient of various devices.

U2

SR71

NASA Photo

Date: 1994

NASA Photo

Date: 1991

F117

B2

